Hallituksen esitys 15/2021 vp tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta; Finnairin lausunto

Finnair kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta tartuntatautilain muuttamisesta. Matkustamisen mahdollistaminen terveysturvallisesti, sekä matkustajavirtojen sujuva ja terveysturvallinen hallinta koronatilanteen parantuessa rokotuskattavuuden lisääntymisen myötä on Finnairille äärimmäisen tärkeää.

Finnair näkee, että lakiesityksessä esitettäviä pakollisia terveystarkastuksia ei ole tällä hetkellä tarpeellista ottaa käyttöön Helsinki-Vantaan lentoasemalla, jossa koronakontrolli on maan ulkorajoista ylivoimaisesti toimivin. Suurimmalla osalla maahan saapuvista lentomatkustajista on mukanaan ennakkotestitodistus.

Tällä hetkellä erikseen lentoasemalla testattavia matkustajia on päivittäisellä tasolla parhaimmillaan vain muutamia kymmeniä (ennakkotodistuksia esitetään päivästä riippuen n. 300-600, kentällä testejä pienimmillään 50 päivässä, kun vielä tammikuussa testejä tehtiin päivätasolla jopa 800 päivässä). *Lentoliikenteen osalta koronaturvallisuus on Suomessa tällä hetkellä korkealla tasolla*.

Toisin kuin esityksen perusteluissa todetaan, Finnair on toistaiseksi ainoa lentoyhtiö, joka on ottanut käyttöön ennakkotestitodistusvaatimuksen koneeseen nousuun edellytyksenä, THL:n suosituksen mukaisesti. Vantaan kaupungin mukaan Finnairin päätös on helpottanut koronatestausta Helsinki-Vantaalla merkittävästi. Kaupungin mukaan pakkotestauksen käyttöönotto lentoasemalla johtaisi matkustuksen lisääntyessä kestämättömään tilanteeseen ja olisi uhka koko kaupungin terveydenhuoltokapasiteetille. Kuten esityksen perusteluissakin arvioidaan, terveydenhuollon resurssien ei arvioida riittävän virka-ajan ulkopuolella ja ympärivuorokautisesti tehtäviin tarkastuksiin.

Mikäli kaikkia matkustajia koskevat pakolliset terveystarkastustoimet ulotetaan myös Helsinki-Vantaan lentoasemalle, Finnair joutuu uudelleenharkitsemaan ennakkotestausvaatimuksen jatkamista. Suomeen suuntautuvalle lentoliikenteelle on tärkeää, että terveysturvallisuusvaatimukset ja pelisäännöt ovat kaikille yhtäläiset. Lentoyhtiöt ja ennen kaikkea matkustajat tarvitsevat selkeyttä ja yhteneväisiä käytäntöjä.

Yksinkertaisin tapa tuottaa selkeyttä maahantuloprosesseihin olisi ennakkotestitodistusvaatimuksen käyttöönotto määräaikaisesti (AVI:lla mahdollisuus tehdä joustavasti päätös vaatimuksen käytöstä poistamiseksi ja normaalin liikenteen palauttamiseksi), kunnes koronavarianteista syntynyt akuutein tarve on ohi. Pakollisella ennakkotestitodistusvaatimuksella vältettäisiin koronaviruksen saaneiden maahantulo, mikä vapauttaisi terveydenhuollon henkilöresursseja laajemmin ja mahdollistaisi resurssien tarkoituksenmukaisen kohdentamisen ja vähentäisi painetta testauskapasiteetin riittävyydestä. Finnair tukee myös lausunnoissa esitettyä poikkeusta kuljetus- ja logistiikka-alan henkilöstölle. Ennakkotestitodistus on laajasti käytössä EU:ssa ja kolmansissa maissa.

Yleisesti ottaen Finnair pitää hyvänä aluehallintovirastoille poikkeustilanteissa annettavaa harkintavaltaa. Harkintavallan laajentaminen edellyttää kuitenkin aluehallintovirastoilta matkustamiseen liittyvien terveysturvallisuuselementtien kokonaisvaltaista huomioimista, niin maahan saapuvien testaamisessa maahantulopisteissä, kuin ennen maahan saapumista tehtävien ennakkotestien osalta.

Lakiesityksen myötä AVI:lla olisi mahdollisuus tehdä päätöksiä, jotka kohdennetaan riskin mukaan oikeasuhtaisesti sinne, missä kontrolli ei toimi. Ei sinne, missä kontrolli toimii. Kohdentamista edellyttää myös perustuslain oikeasuhtaisuuden ja välttämättömyyden vaatimus perusoikeuksiin puututtaessa.

Finnair ei tue perusteluissa mainittua mahdollisuutta ”hallita terveydenhuollon resurssien riittävyyttä matkustajamäärärajoituksia asettamalla”. Lentomatkustuksen aikana riski koronaviruksen leviämiselle on minimaallinen, eikä verrattavissa muihin liikennemuotoihin. Koronakriisin aikana Finnairille ei ole tullut tietoon yhtään tartuntaa, joka olisi tapahtunut yhtiön lentojen aikana.

Mahdolliset terveystarkastuspäätökset eivät myöskään saa olla pitkäkestoisia tilanteessa, jossa rokotekattavuus jatkuvasti lisääntyy ja tautitilanne muuttuu dramaattisesti parempaan suuntaan. Ajan mittaan fokus pitääkin siirtää yhteiskuntien vaiheittaiseen avaamiseen sulkemisen ja rajoitteiden sijaan.

Finnair pitää hyvänä perusteluissa todettua Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimivaltaa arvioida lähtömaan tai alueen riskiä ja ennakkotestin sekä sairastettua covid-19 -tautia ja koronarokotetta koskevien todistusten merkitystä terveystarkastusten välttämättömyyttä arvioitaessa. Finnairin näkemyksen mukaan tällaisten todistusten kanssa matkustavia henkilöitä ei pääsääntöisesti tule alistaa terveystarkastustoimenpiteille eikä karanteenivaatimuksille Helsinki-Vantaan lentoasemalla.

Lisätietoja: Sami Lahdensuo, yhteiskuntasuhdejohtaja, sami.lahdensuo@finnair.com, 050-414 1715, Anna Sotaniemi, yhteiskuntasuhdepäällikkö, anna.sotaniemi@finnair.com, 040-661 0903